

Algebra eliitriühm - Polünoomid (ja kompleksarvud)

Artur Avameri

20.12.2024

1 Teooria

Räägime jooksvalt. Igas plokis peitub ülesannete taga peitub mingi idee, millel ma peatuda tahaks.

2 Ülesanded

Ülesanne 1. Leia kõik reaalarvuliste kordajatega polünoomid $p(x)$, mille korral

$$p((x+1)^3) = (p(x)+1)^3$$

ja $p(0) = 0$.

Ülesanne 2. Leia kolm erinevat reaalarvuliste kordajatega polünoomi $P(x)$, mis rahuldavad iga reaalarvu x korral tingimust $P(x^2+1) = P(x)^2+1$.

Ülesanne 3. Tõesta, et polünoomidel x^5+x^4+1 ja x^4+x^2+1 leiduvad mittetriviaalsed tegurdused.

Ülesanne 4. Tõesta, et kui P ja Q on reaalarvuliste kordajatega polünoomid ja $P(x) = Q(x)$ kõigi reaalarvude x korral, siis $P(z) = Q(z)$ ka kõigi kompleksarvude z korral.

Ülesanne 5. • Antud on polünoom $P(x) = a_0 + a_1x + a_2x^2 + \dots + a_nx^n$. Avalda avaldise $a_0 + a_k + a_{2k} + a_{3k} + \dots$ väärtus võimalikult lihtsalt.

• Veeretame kuuetaolist täringut 1000 korda ning liidame saadud tulemused kokku. Mis on tõenäosus, et saadud summa jagub a) seitsmega, b) kuuega?

• Mis on avaldise $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n}{2^n}$ väärtus? Avaldise $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n}{3^n}$ väärtus? Avaldise $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n^2}{2^n}$ väärtus?

Ülesanne 6. Leia kõik reaalarvuliste kordajatega polünoomid $P(x)$, mille korral võrdus

$$P(x)P(x+1) = P(x^2)$$

kehtib kõigi reaalarvude x jaoks.

Ülesanne 7. Olgu $k > 1$ fikseeritud naturaalarv. Leia kõik reaalarvuliste kordajatega polünoomid $P(x)$, mis rahuldavad tingimust $P(x^k) = P(x)^k$ iga reaalarvu x korral.

Ülesanne 8. Leia kõik reaalarvuliste kordajatega polünoomid $f(x)$, mille korral

$$f(x)f(2x^2) = f(2x^3+x)$$

kehtib kõigi reaalarvude x korral.

Ülesanne 9. Tee kindlaks, kas leiduvad mittekonstantsed reaalarvuliste kordajatega polünoomid $P(x)$ ja $Q(x)$ nii, et

$$P(x)^{10} + P(x)^9 = Q(x)^{21} + Q(x)^{20}$$

Ülesanne 10. Milliste reaalarvuliste kordajatega polünoomide p jaoks leidub reaalarvuliste kordajatega polünoom q nii, et võrdus

$$p(p(x)) - x = (p(x) - x)^2 q(x)$$

kehtib iga reaalarvu x jaoks?

Ülesanne 11. Leia kõik sellised reaalarvuliste kordajatega polünoomid $P(x)$, et

$$(x - 2010)P(x + 67) = xP(x)$$

iga täisarvu x korral.

Ülesanne 12. Olgu F, G, H reaalarvuliste kordajatega ülimalt $2n + 1$ astme polünoomid, mis rahuldavad järgmisi tingimusi:

1. Iga reaalarvu x korral $F(x) \leq G(x) \leq H(x)$.
2. Leiduvad paarikaupa erinevad reaalarvud $x_1, x_2, \dots, x_n$, nii et $F(x_i) = H(x_i)$ iga $i = 1, 2, \dots, n$ korral.
3. Leidub arvudest $x_1, x_2, \dots, x_n$ erinev reaalarv x_0 , nii et $F(x_0) + H(x_0) = 2G(x_0)$.

Tõesta, et võrdus $F(x) + H(x) = 2G(x)$ kehtib iga reaalarvu x korral.

Ülesanne 13. Olgu $n > 1$ täisarv. Leia kõik mittekonstantsed reaalarvulised polünoomid $P(x)$, mis iga reaalarvu x korral rahuldavad võrdust

$$P(x)P(x^2)P(x^3) \cdots P(x^n) = P\left(x^{\frac{n(n+1)}{2}}\right).$$